

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL ELEKTROS
ENERGETIKOS SISTEMOS SINCHRONIZACIJOS PROJEKTO VEIKSMŲ IR
PRIEMONIŲ PLANO PATVIRTINIMO“ PROJEKTO (TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP NR. 19-1365) (TAIS NR. 19-9092(2))**

2019-08-30 Nr.NV-2502

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto rengėjo Projekto preambulėje teikiama nuoroda į Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 patvirtintą Nacionalinės energetikos nepriklausomybės strategijos atitinkamą punktą turėtų būti tikslinama taip, jog ji atitiktų Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (toliau – Taisyklės), atrojo ir trečiojo skirsnių reikalavimus (t. y. redakcija rašoma taip pagal Taisyklės tik tada, kai norima pabrėžti, kad kalbama apie dar neįsigaliojusį teisės aktą arba kitais išimtiniais atvejais, pvz. kreipiantis į Konstitucinį Teismą, tačiau paprastai teisės akte duodant nuorodą į kitą teisės aktą aktuali redakcija nenurodoma, kadangi galioja bendra prezumpcija, jog daroma nuoroda į aktualią teisės akto redakciją).

Taip pat Projekto rengėjas turėtų įvertinti, ar pagrįstai Projekto preambulėje nurodomas Seimo atitinkamas nutarimas (t. y. ar jis yra būtinas, kaip teisinis pagrindas Projektui priimti).

2. Vertinant Projekto 2 punkte formuojamą nuostatą, pažymėtina, kad ji neturi įstatyminio pagrindo. Tuo labiau, kad iš nurodytos formuluotės nėra aišku, koku tikslu ir kam bus sudaroma nurodyta komisija. Pažymėtina, kad šiuo atveju, kadangi komisijos veikla (jos sudarymas) neišplaukia iš Elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo (toliau – Įstatymas), ji nelaikytina viešojo administravimo subjektu, todėl negalėtų priimti jokių sprendimų. Be to, vadovaujantis Vyriausybės įstatymo 27 straipsnio 4 dalimi Vyriausybės komisijos sudaromos *Vyriausybės pavestoms užduotims atlikti*, todėl nurodyto įstatymo įgyvendinimui sudaryta komisija neatitiks Vyriausybės įstatyme nustatyto jos sudarymo tikslo. Dėl nurodytų priežasčių siūlyta atsisakyti Projekto 2 punkto.

3. Projektu tvirtinamo Elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projekto veiksmų ir priemonių plano (toliau – Planas) 2 punkte duodama nuoroda į kitus teisės aktus turi atitikti Taisyklių

reikalavimus (ši Plano punktą tikslinti pagal šios išvados 1 pastaboje pateiktus argumentus ir pasiūlymus).

4. Plano 5 punktas netiksliai, tačiau tam tikra prasme atkartoja Įstatymo 12 straipsnio 2 dalį, nustatančią, kad elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projekto sąnaudos Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nustatyta tvarka yra įtraukiamos į perdavimo ir (ar) sisteminių paslaugų kainą, todėl Projekto rengėjas turėtų tiksliai atkartoti nurodytą Įstatymo nuostatą arba jos atsisakyti kaip perteklinės (šis Plano punktas negalėtų būti suprantamas ir taikomas kitaip, nei nustatyta Įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje).

5. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto ir 4 straipsnio 3 dalies nuostatas terminas būtinoms techninėms organizacinėms priemonėms yra nustatytas iki 2025 metų bei Lietuvos elektros energetikos sistema turi būti išplėtotą taip, kad 2025 metais ją būtų galima sujungti su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu. Dėl minėtų priežasčių, svarstyti, ar, pvz. Plano 8.6.3 papunktyje nurodytas veiksmas ir jo realizavimo terminas pagal pasirinktą priemonę – statybos užbaigimo darbus, yra tinkamai suplanuotas – 2025 m. IV ketv., t. y. kyla klausimas, ar toks terminas statybos darbams užbaigti yra racionalus ir pagrįstas – viso elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projekto atžvilgiu (t. y. klausimas, ar pavieniai terminai nesudarys kliūčių tinkamai įgyvendinti nurodytą projektą pilnai visa apimtimi laiku). Prireikus, siūlytina Plane nurodytus statybos darbų užbaigimo terminus koreguoti (paankstinti).

6. Plano 13.2.1 ir 13.2.2 papunkčiai tikslintini atsižvelgiant į Įstatymo 12 straipsnio 2 dalies formuluotę.

7. Turėtų būti tikslinamas Plano 15 punktas išbraukiant bendro pobūdžio žodžius „kituose teisės aktuose“ arba konkrečiai nurodyti, kokius teisės aktus, kuriuose nustatyta atitinkama tvarka ir sąlygos turima omenyje (duoti tikslią nuorodą į teisės aktą).

8. Atsižvelgiant į šios išvados 2 pastabą, taip pat ir į tai, jog pagal Įstatymo 7 straipsnio 2 dalį Energetikos ministerija Elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projekto veiksmų ir priemonių plane nustatyta tvarka ir terminais teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei metinę Elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projekto veiksmų ir priemonių plano vykdymo ir įgyvendinimo ataskaitą, manytina, kad būtent Energetikos ministerija turėtų vertinti Plano įgyvendinimo eigą, statusą ir pasiektus rezultatus – ataskaitoje ir imtis aktyvių veiksmų, jeigu tokių reikėtų, Įstatymo tikslams pasiekti. Šiuo atveju siūloma pagal Plano 21.2 papunktį dalį kompetencijos ir atsakomybės perleisti – Vyriausybės komisijai, neturinčiai viešojo administravimo įgaliojimų ir negalinčiai priimti sprendimų. Manytina, kad toks modelis galėtų užvilkinti reikiamų sprendimų priėmimą ir nesudarytų pagrindo (bei pareigos) Energetikos ministerijai operatyviai reaguoti ir analizuoti nurodyto projekto įgyvendinimo eigą. Dėl nurodytų priežasčių siūlytina Vyriausybės komisijos atsisakyti, o nurodytus klausimus pavesti operatyviai spręsti Energetikos ministerijai.

9. Plano 23 punktas tikslintinas – įpareigojimą bendradarbiauti konkrečioms subjektams siejant su Įstatyme jiems (taip pat ir nustatytam subjektų ratui) nustatytais įpareigojimais. Pažymėtina, kad įpareigojimai nepavaldiems subjektams, privatiems subjektams ir kitiems asmenims gali būti nustatyti tik įstatymu. Dėl nurodytos priežasties Plano 23 punkto formuluotė turėtų būti tikslesnė – ją siejant su Įstatymo konkrečiomis nuostatomis.

10. Plano 25 punkto teisinis reguliavimas turėtų būti įvertinas šiais aspektais:

10.1. Plano 25 punkte vartojama formuluotė „elektros tinkų naudotojai ir (ar) rinkos dalyviai“, tačiau daugiau Projekte niekur jie nėra minimi, jokios teisės ir pareigos bei atsakomybės atvejai bei apimtys jiems nenustatomos, todėl Plano šiame punkte vartojama formuluotė yra netiksli (ir neaiški), todėl siūlytina jos atsisakyti.

10.2. Plano 25 punkte taip pat yra nustatyta, kad *už tokių asmenų įtraukimą į Projekto įgyvendinimą jiems kompensuojama teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais*. Nurodyta formuluotė kelia abejonių keliais aspektais: pirma, Įstatyme niekur nėra nurodyta, kad kompensacija galima „rinkos dalyviams“, priešingai – Įstatymo 8 straipsnio 5 dalyje yra nustatyta, kad tinklų naudotojų patirti nuostoliai vykdant izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo bandymą nekompensuojami, jeigu jie atsiranda dėl aplinkybių, kurios prieš pradėdant izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo bandymą nebuvo ir negalėjo būti numatytos, taip pat jų nebuvo galima išvengti, kontroliuoti bei pašalinti, antra, iš nurodytos formuluotės nėra aišku, kokių „teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais“ turima omenyje bei kaip nurodyta formuluotė dera su nurodyta Įstatymo nuostata. Siūlytina nurodyti įstatymą, kurio pagrindu nurodytiems asmenims būtų kompensuojama ir kas tai turėtų daryti (koks subjektas) bei iš kokių lėšų.

10.3. Projekto rengėjas turėtų įvertinti ir pagrįsti, kad už elektros tinklų naudotojų ir (ar) rinko dalyvių įtraukimą į Projektą įstatymai numato kompensaciją (taip, kaip dabar yra nurodoma Plano 25 punkte) arba nurodytą punktą formuluoti kitaip – taip, kad atitiktų Įstatymo nuostatas, arba jų atsisakyti.

11. Siūlytina atsisakyti teisinės pridėtinės vertės neturinčios Plano 30 punkto nuostatos (kadangi atsakomybė gali būti nustatyta tik įstatymuose, o pakartotinis tokios nuostatos nurodytas įgyvendinamajame teisės akte nesukuria jam jokios teisinės pridėtinės vertės).

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Eglė Izokaitytė